

een gevaarlijk baantje

Na de meidagen van 1940 wil de Duitse bezetter het burgervliegveld bij Leeuwarden zo snel mogelijk omvormen tot een militair vliegveld. Hiervoor roepen ze Nederlandse arbeiders op. Dit is een mooie kans in een periode van grote werkeloosheid. Al in juni 1940 kunnen Duitse piloten landen op de Fliegerhorst. Het bestaan van het vliegveld is al snel bekend bij de geallieerden. Verzetsmensen maken plattegronden en zorgen dat deze in Engeland komen. In juni 1940 wordt het verbouwde vliegveld voor het eerst gebombardeerd. Dit stopt eind juli 1940 omdat de geallieerden op dat moment andere prioriteiten hebben. Later in de oorlog wordt het vliegveld weer een belangrijk militair doel.

Nederlandse arbeiders dichten door bombardement ontstane gaten op vliegveld Leeuwarden.

Oproep van 5 augustus 1940 aan arbeiders om hun werk op het vliegveld in Leeuwarden weer op te pakken. Maar goede arbeidsvoorwaarden veranderen niets aan het feit dat dit werk door de geallieerde bombardementen levensgevaarlijk is.

In augustus 1940 zoekt de bezetter weer arbeiders om de schade aan het vliegveld te repareren. Deze keer loopt het niet echt storm met aanmeldingen. De bezetter zet dan ook de in dienst van de provincie tewerkgestelde arbeiders in.

jagersma en lolkema

Ik was in de steun en kreeg geen uitkering meer als ik niet naar Duitsland wilde te werken. Vanaf februari 1941 tot het einde van de oorlog ben ik in Duitsland werkzaam geweest als timmerman.

J. Jagersma

Ik kreeg een uitkering en moest me van het Arbeidsbureau melden voor werk op het vliegveld in Leeuwarden. Hier heb ik gewerkt tot januari 1941, daarna ben ik via het Arbeidsbureau terecht gekomen in Frankrijk. Aan onderduiken dacht niemand. Het woord bestond nog niet eens toen. De werkeloze had geen keuze. Wie zou er anders voor zijn gezin zorgen? Er moest toch brood op de plank komen?

J. Lolkema

Aan het begin van de bezetting proberen de Duitsers Nederlandse arbeiders vrijwillig in Duitsland te laten werken. Ze maken reclame voor de prima werkomstandigheden en de hoge lonen. Arbeidsbureaus raden werkelozen aan om deze prachtige kans te grijpen.

Om in Nederland in aanmerking te komen voor een uitkering moeten werkelozen zich aanmelden voor tewerkstelling. In dienst van de overheid moeten ze allerhande werkzaamheden uitvoeren. Dit is een vooroorlogse situatie die ook tijdens de bezetting gehandhaafd blijft. Wie weigert raakt zijn uitkering kwijt.

De overheid vraagt kerkbesturen om werkweigerars 'in het landsbelang' niet te ondersteunen met geld uit de armenzorg.

Door de oorlogsomstandigheden is de werkeloosheid in Nederland gestegen naar meer dan 300.000. Dit is een verschil met de situatie in Duitsland, waar een groot deel van de beroepsbevolking in het leger dient waardoor er een tekort aan arbeidskrachten is. De druk op de Nederlandse arbeider om 'vrijwillig' te gaan werken in Duitsland is dan ook groot.

Rook boven Leeuwarden na een van de bombardementen op het vliegveld.